Szegedi Helyi Választási Bizottság

5/2015. (IX. 04.) sz. HVB

H a t á r o z a t

A Szegedi Helyi Választási Bizottság (továbbiakban: HVB) a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII tv. (továbbiakban: Nsztv.) 41. §-ában kapott felhatalmazás alapján eljárva a Tisza Lajos Közéleti Egyesület - 6721 Szeged, Szilágyi utca 1. sz. alatti székhelyű civil szervezet - képviseletében Német Ferenc elnök (továbbiakban: Szervező) által helyi népszavazásra javasolt

„ Egyetért-e Ön azzal, hogy Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése által a Szolgáltatókkal kötött szerződésekben meghatározott, jelenleg érvényben lévő közösségi közlekedési díjakat az eredményes népszavazást követő év január 1. napjától Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése 30%-kal csökkentse? ”

kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ív hitelesítését **megtagadja.**

A határozat ellen a közzétételétől számított 15 napon belül az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet felülvizsgálati kérelmet nyújthat be személyesen, levélben vagy elektronikus dokumentumként a Szegedi Törvényszékhez címzetten a Szegedi Helyi Választási Bizottságnál (6720 Szeged, Kiss Ernő u. 3., fax: 06-62-564-465, e-mail: valasztas@szeged.eu). A felülvizsgálati kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb 2015. szeptember 21-én 16.00 óráig megérkezzen. A határidő jogvesztő.

A felülvizsgálati kérelmet benyújtani jogszabálysértésre hivatkozással, illetve a Helyi Választási Bizottság mérlegelési jogkörben hozott határozata ellen lehet.

A felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell
- a kérelem hivatkozási alapját,
- a kérelem benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és – ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér – postai értesítési címét,
- a kérelem benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

- A felülvizsgálati kérelem tartalmazhatja benyújtójának telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét, illetve kézbesítési megbízottjának nevét és telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét. A felülvizsgálati kérelemben új tények és bizonyítékok is felhozhatók.
- Az elektronikus dokumentumként benyújtott kérelem mellékleteit oldalhű másolatban elektronikus okirati formába kell alakítani.
- A bírósági felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselet kötelező. A jogi szakvizsgával rendelkező személy - a szakvizsga bizonyítvány egyszerű másolatának csatolásával – saját ügyében ügyvédi képviselet nélkül is eljárhat.

A bírósági eljárás nem tárgyi illetékmentes. A felülvizsgálati kérelem benyújtóját tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg.

Indokolás

I.

A Szervező 2015. augusztus 10. napján a helyi népszavazásra irányló kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányait nyújtotta be a Szegedi Helyi Választási Bizottsághoz hitelesítés céljából.

A Szeged Helyi Választási Bizottság megállapította, hogy a hozzá benyújtott aláírásgyűjtő ív megfelel a népszavazás kezdeményezése során a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatokról szóló 37/2013. (XII.30.) KIM rendeletben foglaltaknak.

Az Nsztv. 41. § (1) bekezdése szerint a helyi választási bizottság a kérdés hitelesítéséről vagy annak megtagadásáról a benyújtásától számított harminc napon belül dönt. A helyi választási bizottság a kérdést akkor hitelesíti, ha az az e törvényben a kérdéssel szemben támasztott követelményeknek megfelel.

II.

Az Nsztv. 39. § (1) bekezdése értelmében a helyi népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a helyi népszavazás eredménye alapján a képviselő-testület el tudja dönteni, hogy terheli-e döntéshozatali kötelezettség, és ha igen, milyen döntés meghozatalára köteles.

Az egyértelműség követelménye a népszavazáshoz való jog garanciális eleme, mely magában foglalja a választópolgári és a jogalkotói egyértelműség követelményét is.

A Szegedi Helyi Választási Bizottság hangsúlyozza, hogy a népszavazáshoz való jog a demokratikus hatalomgyakorlás érvényesülésének garanciája, ezért az egyértelműség alapvető követelmény mind a választópolgárok, mind a képviselő-testület számára.
A választópolgári egyértelműség feltétele, hogy a kérdés világos és kizárólag egyféleképpen legyen értelmezhető, a kérdésre igennel vagy nemmel lehessen felelni, míg a jogalkotói egyértelműség arra vonatkozik, hogy a népszavazás eredménye alapján a képviselő-testület el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és amennyiben igen, milyen jogalkotásra köteles.

A kérdés akkor válaszolható meg egyértelműen, ha világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető. Az egyértelműség követelménye azt jelenti, hogy a kérdés feleljen meg a magyar nyelv nyelvtani és helyesírási szabályainak, értsék a kérdés lényegét, értelmét és ennek ismeretében hozzák meg szavazataikon keresztül tudatos döntésüket a választópolgárok.

A Szegedi Helyi Választási Bizottság megállapítja, hogy a helyi népszavazási kezdeményezésben megfogalmazott „jelenleg" kifejezés nem teszi egyértelműen azonosíthatóvá, hogy a szervező a kérdés benyújtásakor, az aláírás gyűjtésekor, vagy a népszavazás napján érvényben lévő díjak csökkentésére irányulóan teszi fel a kérdést.

A Szegedi Helyi Választási Bizottság megállapítja, hogy a kezdeményezésben foglalt kérdés az Nsztv. 39. § (1) bekezdésében foglalt egyértelműségi követelménynek nem felel meg.

III.

Az Nsztv. 32.§ (2) bekezdése szerint nem lehet helyi népszavazást tartani

a) a költségvetésről és a zárszámadásról,
b) a helyi adókról,
c) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási kérdésről,
d) a képviselő-testület feloszlásának a kimondásáról.

A helyi közösségi közlekedés biztosítása Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. (továbbiakban: Mötv.)13. § (1) bekezdés 18. pontja szerint az önkormányzat feladata.

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. tv. 4. § (4) bekezdése c) - d) pontjai alapján a képviselő-testület feladata a közszolgáltatások megszervezésével kapcsolatos intézményi és szabályozási keretek kialakítása, a helyi személyszállítási közszolgáltatások megszervezése, a közlekedési szolgáltató kiválasztása, a helyi személyszállítási közszolgáltatások - a személyszállítási közszolgáltatási szerződések megkötésével történő – megrendelése, a helyi közlekedés díjainak szerződés keretében történő megállapítása, a helyi személyszállítási közszolgáltatások bevételekkel nem fedezett indokolt költségeinek megtérítése, valamint a szolgáltatások teljesítésének ellenőrzése.
A szerződés megkötésével egyidejűleg annak finanszírozása során a megrendelő önkormányzatnak uniós jogszabályból (1370/2007/EK rendelet) következően veszteség-megtérítési kötelezettsége van, mely alapján köteles a szolgáltatók bevételekkel nem fedezett indokolt költségeit megtéríteni.

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata a közösségi közlekedési közszolgáltatási feladatait a Szegedi Közlekedési Kft., valamint a Dél-alföldi Közlekedési Központ Zrt. (jogelődje a Tisza Volán Közlekedési és Szolgáltató Zrt., továbbiakban: DAKK Zrt.) útján látja el. A Közgyűlés 454/2014. (XII. 19.) Kgy. sz. határozat 2.-3. sz. mellékletével jóváhagyott közszolgálati szerződésmódosítások tartalmazzák a jelenleg hatályos közösségi közlekedés díjait.

A közforgalmú közlekedés finanszírozásának forrásai a következők:
1. az utazóközönségtől befolyó bevétel (jegy- és bérletbevételek),
2. az állami támogatások
   - a 65 év felettiek díjmentes, valamint a tanulók és a nyugdíjasok kedvezményes utazására kapott szociálpolitikai menetdíj-támogatás (korábbi nevén: árkiegészítés, vonatkozó jogszabályok: Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény 1. számú melléklet XLII. fejezet 31. cím, a szociálpolitikai-menetdíj-támogatás megállapításának és igénybevételének szabályairól szóló 121/2012.(VI.26.) Korm. rendelet),
   - a települési önkormányzatok helyi közösségi közlekedésének támogatása (korábbi nevén: normatív támogatás, Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény 3. számú melléklet 5. cím),
     Az állami támogatások rendszere Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvényben is azonos módon került meghatározásra.
3. az önkormányzati finanszírozás.

Az első két forrásból származó bevételekből a társaságok az üzemeltetési költségeket csak részben tudják fedezni, a hiányzó összeget az Önkormányzat köteles biztosítani a fenti (1370/2007/EK irányelv) jogszabályban foglaltak szerint.

A Szegedi Közlekedési Kft. tárgyévi közlekedési közszolgáltatását biztosító önkormányzati működési támogatás az Önkormányzat tárgyévi költségvetésében önálló kiadási előirányzaton szerepel. Így az Önkormányzat 2015. évi költségvetéséről szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelet 4. sz. mellékletében a Városüzemeltetés jogcím alatt a Szegedi Közlekedési Kft. működés támogatása (mely a veszteségmegtérítését is tartalmazza) 974.414 e Ft.
Ezzel szemben a Dél-alföldi Közlekedési Központ Zrt.-t a 2015. évi teljesítése után megillető ellentételezés - 2015. december 31-ét követő megállapítása után -, a 2016. évi, tehát a rá következő évi költségvetési rendeletbe kiadást képez és ezen a címen kerül majd betervezésre. Hasonlóképpen, a társaságot a 2016. évi teljesítése után megillető ellentételezés - 2016. december 31-ét követő megállapítása után -, a 2017. évi költségvetési rendeletbe kerül majd betervezésre.

A fenti – a hivatkozott jogszabályok és az azok alapján megkötött hatályos közszolgáltatási szerződések által meghatározott – finanszírozási modellből következően az utazóközönségtől közvetlenül befolyó árbevétel csökkenését (a különbözetet) az Önkormányzatnak kellene a költségvetéséből kipótolnia, ennyivel is magasabb összeggel tervezve a szolgáltatók támogatását. Ez azt jelentené, hogy a közösségi közlekedés fenntartásához többletforrás-igény jelentkezne az önkormányzati költségvetésben, amelynek kielégítésére az Önkormányzat nem tudna további fedezetet biztosítani, tekintve, hogy egyéb közfeladatai ellátásának kötelezettsége miatt forrásátcsoportosításra nincs lehetősége, és az Mötv. 111.§ (4) bekezdésében foglaltak értelmében a költségvetésben működési hiányt sem tervezhet.

A Szegedi Helyi Választási Bizottság fontosnak tartja kiemelni, hogy a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. tv. 25. § (3) bekezdés j) pontja alapján a díjak megállapítása kizárólag közszolgáltatási szerződésben történhet, a kétoldalú szerződések módosításával, melyhez az érintett gazdasági társaságok egyetértése szükséges.

E polgári jogi jogviszonyba a Közgyűlés egyoldalú jognyilatkozattal nem tud beavatkozni.

Megállapítható, hogy a kérdés nem felel meg Nszt. 32.§ (1) bekezdésében foglalt azon követelménynek, hogy helyi népszavazás kizárólag a Képviselő-testület hatáskörébe tartozó kérdésben rendelhető el. A Szegedi Választási Bizottság álláspontja szerint egy polgári jogi jogviszony (szerződés) tartalmának meghatározása nem tartozik a törvény hatálya alá.

A Szegedi Helyi Választási Bizottság álláspontja szerint, tekintetettel a finanszírozási modell változatlanságára, az Önkormányzat, ahogyan eddig is, úgy a jövőbeli költségvetési rendeletében is konkrétan meg kell, hogy határozza önálló költségvetési kiadási előirányzaton a két szolgáltatót megillető önkormányzati működési támogatás összegét.

A Szegedi Helyi Választási Bizottság irányadónak tekinti az Alkotmánybíróság (51/2001. (XI. 29.) AB határozat, 33/2007. (VI. 6.) AB határozat) a Kúria (Knk.IV.37.339/2015/3. számú határozat) és a Szegedi Törvényszék (7.Pk.21.076/2015/2. számú végzés) e tárgykörben kialakított jogértelmezését, amely szerint valamely kérdés akkor minősül tiltott népszavazási kérdésnek, ha a népszavazás és a költségvetési jogszabály között *közvetlen és érdemi* kapcsolat áll fenn, amely abban az esetben valósul meg,

-ha a kérdés kifejezetten a költségvetési jogszabály módosítását célozza, vagy,
-ha a kérdésből okszerűen következik a költségvetési jogszabály módosítás, vagy,
-ha az érvényes és eredményes népszavazás jövőbeli költségvetési jogszabály kiadását konkrétan határozza meg.

A Szegedi Helyi Választási Bizottság megállapítja, hogy a helyi népszavazási kérdés - *amely a jelenleg érvényben lévő közösségi közlekedési díjaknak az eredményes népszavazást követő év január 1. napjától való 30%-os csökkentését kezdeményezi* – a még el nem fogadott költségvetési rendelet működési kiadások/városüzemeltetési feladatok/Szegedi Közlekedési Kft. támogatása, valamint a működési kiadások/városüzemeltetési feladatok/Dél-alföldi Közlekedési Központ Zrt. helyi tömegközlekedés előző évi önkormányzati támogatás elszámolás című előirányzatokra, mint jövőbeli költségvetési rendelet (jogszabály) részét képező konkrét kiadási tételre vonatkozik, így az Nsztv. 32.§ (2) bekezdésében foglalt tiltott tárgykörbe tartozik, amely kérdésben nem tartható népszavazás.
Fentiek alapján a Szegedi Helyi Választási Bizottság – az Nsztv. 32.§ (2) bekezdés a) pontja, valamint a 39. § (1) bekezdése alapján, mivel a kérdésben nem lehet helyi népszavazást tartani - az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését megtagadja.

A határozat az Nsztv. 32. §-án, 39. §-án, 41.§-án, a jogorvoslatról szóló tájékoztatás az Nsztv. 57.§-án, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. tv. 223-225.§-ain, a tárgyi illetékfeljegyzési jog az 1990. évi XCIII. tv. 62.§ (1) bekezdés s) pontján alapul.

Szeged, 2015. szeptember 4.

VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG SZEGED

Dr. Szabó Imre
HVB elnöke